

Obsah

I. Náčrt transkulturní antropologie cesty

František Burda

Subjekt – výchozí bod zkoumání	...13
Vizuální moment porozumění	...14
Úskalí vizuální recepce	...17
Kdo vidí víc?	...19

II. „Mezi Hvězdou a Luciferem“: úvahy o setkání s Broumovskem

Jan Hojda

Výchozí otázka	...25
Příroda Broumova a charakter zdejší krajiny	...25
Vybrané momenty dějin	...27
Poznámky k architektuře	...28
Otázka se vrací: nedostatečnost popisu „pozoruhodností“ a klíčový význam hranice pro setkání s Broumovskem	...29
Hranice krajin a charakter prostředí	...30
Existenciální odhalení	...32
Existenciální zakotvení	...33
Mezi Hvězdou a Luciferem	...33

III. O klenotech krajiny – Kuks, Nový les, Stanovice

František Burda

F. A. Špork a ohňostroj nápadů	...39
Osud Kuksu – lázní světového formátu	...40
Duchovní obsah přetrvává staletí	...40
Špork – muž protikladů a jeho dědictví	...41
Vzmach tvorby Matyáše Bernarda Brauna v Kuksu	...41
Monumentalita a pokora: Špork a Braun v Betlémě	...42
Příběh utrpení a nadějí člověka 21. století	...43
Moderní sochy jako odpověď na Šporkův odkaz	...44

IV. Mozaika české krajiny v Podorlicku

Luděk Bárta

Dobruška – prototyp českého maloměsta	...52
Podbřezí – židovský hřbitov u zámku Skalka	...54
Rychnov nad Kněžnou – bohatá historie i jízlivý šleh satirika	...54
Kunvald – město pro apoštolský ideál	...57
Neratov – jako Fénix z Popela	...58

V. Nenaplněný sen o „ulomené halúzce národa českého“

Luděk Bárta

Pevnost na spojnici Západu a Východu	...64
Zlatá pokladnička českého krále	...66
Od reformace k barokní „Boží krajině“ a nakonec do pruského záboru 66	
Jak získat ztracenou zemi zpět?	...68
Rychlý a nečekaný konec	...69
Otevřená pokladnice folkloru	...70

VI. O hranicích a jejich ne/překračování: Lednicko-valtický areál a Mikulov

Jana Karlová

Pohraniční a kulturní krajina	...75
O česko-německých tužkách a Lednicko-valtickém areálu	...76
O česko-rakouském Valticku a Mikulovsku	...79
O česko-rakouské hranici a vyhlídce na ztracené domovy	...80

VII. Zápas o interpretaci – soutok Dyje a Moravy: kulturní krajina jako ideologické bojiště (soutok Dyje a Moravy – Mikulčice – Pohansko u Břeclavi)

Radek Martinek

Krajina jako ideologické bojiště	...85
Mikulčice a Velkomoravská říše	...86
Zátěž národní mytologie	...87
Cyrilometodějská misie	...88
Pojítka jednoty	...89
Exkurs 1: Velehradské oslavy cyrilometodějského výročí v roce 1985	...90
Exkurs 2: Náboženská neutralita Evropské unie a soluňská misie	...91
Zápas o interpretaci pokračuje	...91

VIII. O křižovatkách a životadárném i zkázonosném podloží: Praha

Jana Karlová

Praha, srdce Evropy	...95
Praha, místo setkávání a střetů	...96
Praha je všech Čechů ráj	...99
Praha multikulturní	...101

IX. Berlín – Syntéza kultur

Zdenka Sokolíčková

Místo pro život?	...107
Paralelní světy	...108
Paměť (v) prostoru	...113

X. Karlovy Vary – Mezi světáckým leskem a provinčním maloměstem

Luděk Bárta

Stále v pohybu	...119
Bájně počátky	...120
Na množství vody nehleďte...	...120
Mondénní útočiště	...121
Obnova po požáru	...122
Na prahu romantismu	...122
Zlatá éra	...123
„Zhnědlé lázně“	...125
Rekreace pro pracující lid	...126
Záchrana z Východu	...126
Kyselka – lázně jednoho muže a jedné epochy	...127
Nesmělé krůčky za hranice	...127
Minerální voda pro celý svět	...128
Spirála propadu	...128

XI. Hradec Králové – laboratoř moderní architektury

David Bouma

Bitva, jež zrodila krásné město	...133
Osvícený starosta Ulrich	...134
Gočárův Hradec	...136
Salon republiky	...138

XII. Třebíč – o jednotě v rozmanitosti. Křesťanská a židovská stránka města na pomezí Čech a Moravy

Luděk Bárta, Radek Martinek

Černí mniši a klášter „uprostřed lesa“	...143
Hrad Boží a brána nebes	...144
Krása vepsaná do kamene	...144
Nové nadechnutí	...145
Ti druzí...	...146
Trebitsch, nejen příjmení...	...148
Ghetto – němý svědek zmizelého života	...149

XIII. Litoměřice, Terezín, Doksany: místa s nesmazatelnou stopou

Veronika Halamová

Litoměřice a jejich kulturní dědictví	...153
Terezínské ghetto a jeho kulturní pestrost	...155
Doksanský klášter a jeho kulturní odkaz	...159

XIV. Středoevropský rasismus: Osvětim, Krakov, Kazimierz

Veronika Halamová

Birkenau: továrna na smrt

Konečné řešení Židovské otázky

Osvobození

XV. Jáchymov a Vykmanov – místa hornických tradic i smutného dědictví

Veronika Halamová

Nejstarší historie města

Smlouva se Sovětským svazem

Nový tajný prostor – Jáchymov

Životní podmínky v táborech a denní režim

Bývalé NPT – místo paměti a poučení

Závěr

Summary

Seznam literatury

Jmenný rejstřík

...166

...170

...173

...179

...181

...181

...183

...185

...189

...191

...193

...203